270

48.

DEO OPTIMO, MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA. oium prima.

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis, vigesimâ-primâ Martii, 1726. *

M. MICHAELE PEAGET, Doctore Medico, utriusque Pharmaciæ Professore, Præside.

* c'est à dater de cette année que les bacheliers de la faculté ont commencé à soutenir une thèse sur la chirurgie, ce qui leur a fait dès lors quatre thèses à soutenir dans le cours de leur licence.

An, vulneratâ crurali arteriâ, ab amputatione auspicandum.

I.

VIDENTIOR Therapeutices pars, Chirurgia. Meditando leges curandi ponit, & scientia amat dici : manu famulatur, & artis nomine insigniri solet. Non primis hominum temporibus fuit exculta. Bellum, matribus detestatum, etsi accelerat lethi gradum, heu nimis præcipitem, primùm cæpit excoli : trucidandique fratris peritus frater priùs fuit, quàm servandi. Est qui hostium gladios à civium capitibus avertat : est qui mortem, simul cum telis vibratis, è sauciis corporibus extrahat ; utri deferenda palma sit, ab antiquâ ne quæsieris Româ, quæ Victoriæ omnnigenas, Chirurgiæ nullas nexuit coronas. Oculatiores posteros ad se rapuit tandem perspecta artis necessitas, nec eam clarissimorum virorum cultu nobilitatam, inventis ornatam, ipsa Heroum ingenia fastidierunt. In bellorum cunis vagiit, cum bellis adolevit. Dum pax, dum aurea vigebat fides, in tumorum, luxationum, leviorum morborum curatione Chirurgia tota versabatur. Verùm ex quo ruptum est concordiæ vinculum, ex quo ferrum è terræ penetralibus erutum, in tela, gladios, explodendosque globos excusum est, insolentium vulnerum cohors terris incubuit. Corporis Humani structura partium offensarum indagatione luculentiùs explorata est, & ex læsionum varietate multiplices inventæ sunt ac perfectæ curatricis manûs operationes. Earum nulla prudenti magis indiget cunctatione, quàm quæ membri alicujus resectionem molitur. Nec planè damnetur veteris Medicinæ sævitia, quæ ustione torquere partem maluit, ut servaretur, quàm tractare mitiùs, derepentè abscindendo. Recentioribus feliciùs innotuere partium omnium connexiones & consensus : cur his tutandis minùs consulerent? Cur scinderent membrum præcipites, quod benigniori possunt operâ servare ?

II.

ORPUS Humanum, machina hydraulico-pneumatica, conflatur ex implexu tubulorum, figurâ, diametro, texturâ dissimilium, humoribus, spiritibusque quoquo versùm meabilibus, sensûs, motûs, vitæ auctoribus turgidorum. Ex innumeris ipsi tubuli coalescunt fibris cavis, flexilibus, peculiari tono donatis, ac resilire habilibus. Hæ simul coeuntes, non tantùm canales longo tractu dissociatos formant, sed modò expansâ tenuium propaginum divaricatione, retis, vel telæ speciem induunt ; modò plu-

rimis orbibus ſimul convolutæ, glandulas effingunt. Ex minimis canaliculis cartilagines, muſculi, membranæ, vaſa, incernicula, glandulæ, pro ſitu, texturâ, figurâ atque inter ſe cohæſione aptantur. Inter iſta organa alia vectium, alia cuneorum, trochlearum & *elaterum* vices obeunt; alia ponderis, alia potentiæ officio defunguntur. Scrutare nunc artus ſuprà & infrà corpori aptatos, cavitates, viſceraque in his latitantia, ſede, magnitudine, officio diſcrepantia. In hâc artificioſâ machinâ conſenſus unus, conſpiratio una. Pronum eſt hujus partis in illam vitium: unâ læſâ, ſingulis periculum imminet. Alteruter ſaucietur cordis ſinus, cerebrum, non ſecùs ac corporis receſſus omnes, vitalis laticis orbatur appulſu; deficiunt ſpiritus, ſiſtuntur motus, fugit anima. Partium aliarum, etſi fovendæ vitæ minùs neceſſariam, conditionem ne ſpernat Chirurgus. Ad corporis ornatum artus ita ſunt à naturâ comparati, ut, obtruncato uno, elegans ſymmetriæ concinnitas detrimentum irreparabile patiatur. Quis non movendus lapis, ut præcaveatur deformitas, corpori debilitatem, mærorem animo haud dubiè illatura? Age verò, quàm periculi plenum opus amputatio! Sæpe crus, brachiumve impunè reſectum eſt, ignorare non licet quod Magiſtra clamat experientia. Non indè tutum putes ἀκρωτηριασμόν. Suum pars quæque corpori præſtat munus, ſuum perſolvit quæque vitæ promptuario vectigal. Ubi ramum ſuſtuleris, utili defraudatum officio truncum eſſe judicabis. Exciſo femore, non minor in cerebro ſpirituum copia ſecernetur, non parcior fiet αἱμάτωσις. Spirituum in ablatam partem excurrentium quò vertetur impetus? In eandem evibratus, quò ſe recipiet ſanguis? Anguſtioris impatiens orbitæ, tumultuabitur uterque liquor: hinc metue vaſorum inſolito ſub pondere fatiſcentium obſtructiones, reſolutiones, rupturas; hinc febres, apoplexias, mortem ipſam omineris. Hæc perpende ſedulus, è dextrâ tibi ad abſcindendum pronior culter excidet, leviorique auxilii genere tentabis animam retinere fugientem. Extremo premente malo, extremam feres opem, amputando.

III.

RTERIA vas conicum, pulſans, *elaſticum*, multiplicium ramorum parens, ſanguinem à corde ad omnes corporis Mæandros defert. Ab ampliori diametro in anguſtiorem pergit: verſùs extrema, ipſius ramuli canalis cylindrici formam induunt, in plexus reticulares mutantur, tandem in venas, vaſa lymphatica, aut ductus excretorios deſinunt. Quadruplici membranâ conſtat arteria; prima vaſculoſa dicitur, ob innumera eam perreptantia vaſa, quæ nutritium vehunt ſuccum; ſecunda glanduloſa, à glandulis quibus interſpergitur; tertia muſculoſa, à fibris annularibus, undè robur & vis reſiliendi, aliam celluloſam addit Ruyſchius. Poſitâ hâc arteriæ ſtructurâ, patet arteriam ſedem anevriſmatis eſſe. Hinc naſcitur anevriſma in omnibus corporis partibus, ſive externis, ſive internis, in brachio, femore, circa pectus, in cerebri membranis. Concludas arteriarum morbum frequentiſſimum eſſe anevriſma; duæ ſi quidem univerſum corpus, ſalutant arteriæ, pulmonalis arteria, & aorta, ex quibus cæteræ, tanquam rami à trunco, oriuntur. Ex aſcendenti, brachialis arteria ad flexuram cubiti plerumque indiviſa deſcendit, ramulos brachio impertiens: in *radiæam* ac *cubitæam* dividitur, quæ per manum ac digitos propagantur. A deſcendente, cruralis arteria in externam minorem, per exteriorem femoris partem, & internam majorem abit, undè *poplitæa*, *ſurales*, *tibiales*, & quæ per extremum pedem, appellationibus deſtitutæ, deſcendunt. Anevriſmatis vocabulo tumorem ſanguineum, ab arteriâ, vel dilatatâ, vel abſciſſâ factum intelligimus. Duplex ſtatuitur ſpecies. Aliud verum & genuinum dicitur, aliud ſpurium. Utrumque vel ab interiori causâ fit, vel ab externâ. Primum ex debiliori, rariori arteriarum texturâ, vel exterioris tunicæ roſione, rupturâ, vaſis obſtructione, ictu, aut caſu originem ducit. Unde fit, ut interior perenni ſanguinis appulſu ſenſim laxata & dilatata, in ingentem tumorem demùm ſuccreſcat. Altera ſpecies ſpurium anevriſma dicitur, à ſanguine veluti concreto, qui ex arteriâ ſectâ, vel eroſâ ſubter cutem effuſus, membranaceam, carnoſamve ſubſtantiam ementitur. Hic tumor multiplici diſcrimine, à priore ſejungitur. Ille rotundior magis eminet; hic planior magis diffunditur: in illo cutis nativum ſervat colorem, in hoc alienum induit, lividum puta: in illo deprehenditur pulſatio valdè manifeſta, in hoc obſcura, vel nulla. Obſerves hâc pulſatione fortiori, vel debiliori anevriſma ab aliis tumoribus, & præcipuè à tumoribus varicoſis ipſi affinibus diſtingui. In arteriis minimis anevriſmatis curatio facilè cedit, in majoribus, hoc opus, hic labor videtur. Multos etenim à rectâ ſalubrique curandi ratione deterret incerti eventûs obſcuritas, timidaque præſenſio futurorum. Pars aliqua notæ vilioris ægrotat, confidenter adhibetur medela, proſperoſque ducit ad exitus. Nobilius organum conſimili deinceps tentatur affectu, ſuſpenſus hæret Medicus, eandem reſpuit curandi viam; remedium, quantùmvis non infeliciter tentatum, partis præſtantia videtur detrectare. Interrito nullus viderit animo ſanguinem è cæſis arteriis proſilientem. Spumeum diceres torrentem, nullis cohibendum aggeribus, moleſque oppoſitas gurgite rapientem. Vulneratâ crurali arteriâ, erumpit vitæ fons, brevi exhauriendus,

purpureamque tandem vomiturus animam. Ægrum, aſtantes, Chirurgum unus omnes quatit horror: ac veluti deflagrantis ædificii vicina tecta, ceu incendii nutrimenta, præciduntur, ſic microcoſmi partem, ne ruat ipſe funditùs, reſecandam eſſe clamant. His non obſequentur clamoribus, niſi qui tritam imperitioris Chirurgiæ calcant viam, nihilque conſilii ab ingenio ſuo extorquere uſquam potuerunt. Prodeant peritiores Magiſtri, crudelis operis apparatum disjecturi, manumque præbituri leniorem. Prodeant quibus tot vias ad ſalutem ſternere datum eſt, quot patent aditus ad mortem. Hi quippe penetralia corporis aſſiduè perſcrutando, compererunt occultas eſſe complures vias, quibus ex inſperato quaſi ab Orci faucibus proripit ſe natura. Nonne per ſua ſinguli diverſoria procedunt rami multiplices, quorum intellecto commercio, vas unicum corpus merito dixeris? Indè noveris providam ſummi artificis ſagacitatem, quâ cautum eſt, ut vitæ arbiter liquor exactiùs diſtribueretur, provinciaque obtruncari, vel obliterati vaſis, à vicino coeunte gereretur. Nonne ægro ad extrema redacto vitam felici auſu reſtitutam conſtat, nec aliâ ratione perfici Chirurgiam potuiſſe? In ſpurio arteriæ cruralis anevriſmate, ſanguinis cum impetu exundantis cohibendus eſt effluxus. Fies voti compos. Aperti canalis extremum adſtricto comprime vinculo, erumpenti ſanguini præcludetur exitus, ſimulque cum toto corpore ſuperſtes pars utilis remanebit. Neque amputandi rationem artificum recentiorum induſtriâ perpolitam jactites, ut ab eâ non ita videatur abhorrendum: quantumvis ſimplici ad ſecandum indigeas apparatu, minùs terroris incutietur ægrotanti, non minùs lugenda calamitas.

I V.

ÆGRO, ut par eſt, commodè collocato, ſuperiori femoris parti laqueum injicies, torculo vehementer conſtringendum, quo ſanguinis eruptio pro arbitrio moderetur, eâ cautione, ut ſolus comprimatur arteriæ truncus, vaſa autem lateralia, interpoſitis hinc indè & dextrè elevatis ſpleniolis, à compreſſione protegantur, & ut ſubditâ laqueo carthaceâ laminâ impediatur quominus cutis cum dolore corrugetur. Si carnibus inflictum vulnus non ſatis pateat, ut ſecta ſui copiam faciat arteria, ſuprà & infrà, ſcalpello perita manus incidat, vaſis aliis, nerviſque inſignioribus parcitura, donec injiciendæ ligaturæ locus veniat in conſpectum. Hoc ſatis nudato, acum incurvam cerato filo, vel tæniolâ inſtructam ſubter trajice, cavendo ne ſimul nervus devinciatur, ſed non nihil è ſubjectâ carne comprehendendo, ut firmior ligatura conſiſtat. Tùm, interjecto ſpleniolo, vinculum ita conſtringe, ut ſanguini appellenti deturbari neſcius obex opponatur. Altero filo pari ratione traducto infrà vulnus arteriam ſubligabis, ne concurrentium vaſorum refluente ſanguine, hæmorrhagia recrudeſcat. Obſervabis non niſi inflexis genu & femore, opus aggrediendum, quo faciliùs diſrupti & *elaſtici* vaſis labia coeant. Ubi demùm ſanguini viam omninò præcluſam eſſe comperies, quod torculo laxato explorabis, linamento multiplici, ſpleniis gradatim ſuperadditis, idoneâque faſciatione operi coronidem ac firmamentum impones. Vulnere ſanato, faſcia geſtanda eſt, & non niſi poſt annum ſolvenda, idque non ſubitò, ſed primò paulò leniùs vinciendum, deindè laxiùs & tandem planè aufertur; quamvis eam per totum vitæ curriculum geſtare præſter. Quis te poſtea anget metus? An terrebit te præciſum iter vitali ſucco, cujus benigno afluxu carere diù ſubjectæ partes non poſſunt, quin lethali putredine corripiantur. Si quando Chirurgus, vel incautè, vel imperitè defixo in brachii arteriam phlebótomo, ſanguinem cernat ſubſultim erumpentem, coccineo colore in citrinum vergente, an ſalutis unica ſpes in humeri amputatione? Apage truculentam illam ſuppetiarum inopiam. Poſtquàm ſanguis ad λειποθυμίαν uſque profluxit, vel impoſito denſioris texturæ ſpleniolo, ſive chartæ maſticatæ glomere, peculiaris faſciationis ope firmato, vel injectâ ligaturâ cohibetur. Id operis feliciter cedere conſtat, neque indè corporis vitam, ſive brachii incolumitatem admodum periclitari crebra docuerunt experimenta. Vulneratam cruralem arteriam, ſimili Chirurgiâ in gravius diſcrimen adduci renuit mens ſana cogitare.

V.

ESTO: brachiali ramo opitulentur ligatura & compreſſio. An idcirco cæteris arteriis eandem opem ferent? Arceatur hæc infida & male-ſana curandi methodus? Curationem potiùs cauſtico aggrediaris. Sed cauſticum, ut pote providentiâ deſtitutum, tam nervo, aut tendini, quàm abſumendæ parti labem inuret. Minùs formidanda ligatura. At inquies, arteriæ rori diſtribuendo dicantur, & ad extremas uſque partis arteriolas nutritium rivulum deferunt. Si ligentur arteriæ, aut comprimantur, nonne pars infrà ligaturam, ſucco, quo jugiter à trunco avolantium particularum jactura reſarciri ſolebat, defraudabitur, brevi peritura? Quàm diſpar à trunco ramus! Ipſo deficiente, provinciam gerit ipſe truncus, aut alii rami. Cæsâ verò arteriâ, ad Plutonias ædes detrudis ægrotantem, ſi audax nimiùm ligaturam tentes. An non peritior Chirurgia parti vulneratæ torculum illicò admovebit? Crudelis ſanè medela, ſed has inter anguſtias, partem reſecare præſtat, ne

ribes corpori sincero innratur. Non me tua tamen dicta terrent. Experientiâ constat, anevrismatis brachii curationem ligatâ arteriâ cedere, ipse licet brachialis truncus phlebotomo pungatur. Eccur in crurali arteriâ ligaturam adhibere piaculum foret? Cuique arteriæ famulantur vasa lateralia, quorum usus idem ac trunci. Quid obstat quominus hæc lareralia vasa obtruncati canalis vices adimpleant? Eccur paularim à tergo premente sanguine dilatata ita non amplia-rentur, ut truncorum nomen & conditionem mererentur? Ab illo vasorum connubio anevrismatis curationem ducas. Si ex. g. læsus arteriæ brachialis ramus *cubitæus* devinciatur, vicino *radiæo* sanguis excipitur, huc illuc in subjectas partes *inosculationum* ope discursurus, toti postmodum brachio, sensim ampliatis tenuium tubulorum utriusque rami communium surculis, caloris fomitem, nutritiosque rivos abundè largiturus. Nisi fortè arguerit quispiam arteriæ sauciatæ ligaturam infeliciter cedere, quoties supra duorum ramorum *cubitæi* & *radiæi* è brachiali trunco prodeuntium originem vulnus inflictum est. Verùm quàm te inanis ludit timor! Norunt docti ac periti, ramos quosdam ex superiori parte arteriæ brachialis versùs ossis humeri condylos descendere, ibique plures hinc indè surculos emittere. Norunt ab arteria *cubitali*, ur à *radiali*, ramulos sursùm reflecti versùs eosdem condylos, ibique surculos spargere, surculis descendentibus arteriæ brachialis, per exiles, maximè pervias ac sæpiùs demonstratas ἀναστομώσεις, unitos. Rivulorum tenelli confluentium tubuli ne fasciarum pressu strangulentur aptâ spleniorum intercapedine gnarus facilè præcavet. Quod porrò præstat munus in artubus superioribus ista corrivatio, idem in inferioribus adimplebit arteriæ cruralis ramulorum descendentium & utriusque arteriæ *tibialis* surculorum recurrentium, sive ascendenrium communio circà poplitem & juxta genu, non ita pridem ab oculatissimo & Anatomicorum fidissimo D. D. Winslow demonstrata. Utrobique scilicet eandem ferè vasorum structuram, pares divisiones, non diversas conjugationes spectabis; cur absimiles ederentur effectus? Neque quicquam interest, inquit Celsus, an satis tutum sit remedium, quod unicum est. Obfirmato stes igirur animo, ubi cruralem arteriam ligaveris. Si frigus indomitum gangrænam portendat, non erit indè quòd te conatûs pæniteat; omnia quippe ad amputationis opus prompra vides. Sed immortale manet te decus, si quod reliquum est curationis, natura idoneis adjuvata præsidiis exequatur. Hæc repetas ab accurarâ victûs ratione, à venæ-sectiône, pro ætate, viribusque celebrandâ. Calidis quoque & spirituosis inunctionibus partem foveas, quæ amicum concilient calorem, usque dùm sanguis novas sibi eundo vias expediverit, nativum vitæ fomitem rediturus.

Non ergo, vulneratâ crurali arteriâ, ab amputatione auspicandum.

Domini Doctores disputaturi.

M. Claudius Brunet, Cursûs Professor.	*M. Ludovicus Bourdelin.*	*M. Hyacint-Theodorus Baron.*
M. Ludovicus de Santeul.	*M. Michaël-Ludovicus Vernage.*	*M. Germanus Preaux, Professor Regius.*
M. Emmanuel-Mauricius du Verney, in Horto Regio Anatomes & Chirurgiæ Professor designatus.	*M. Joannes-Franciscus Leaulté.*	*M. Joannes Cordelle, Antiquior Scholæ Magister.*

Proponebat, Parisiis, JOANNES-BAPTISTA DUBOIS, Sanlaudæus-Constantiensis, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1726. à sextâ ad meridiem.

Typis PH. N. LOTTIN, *Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Typographi.*